

Een voorstelling over familie met een familie

Een interview met Espen Hjort en Mees Borgman over de voorstelling *Happy Together* op 24 april 2020, door Anna Perfors

Op 5 maart ging de voorstelling *Happy Together* in première in Het Huis Utrecht. Het tweede theater van de tour werd helaas niet gehaald. In de auto naar het tweede theater, hoorden actrice Mees Borgman en regisseur Espen Hjort dat ze terug naar huis moesten keren. Alles was al opgebouwd voor de beeldende, poëtische voorstelling. Hoewel ze zichzelf gelukkig prijzen dat ze nog wel de première hebben kunnen doen, is het zuur dat de voorstelling waar ze al twee jaar aan werkten, is afgelast door de huidige situatie rondom het coronavirus.

Om meer te weten te komen over de voorstelling die op 26 en 27 mei in Theater Kikker gespeeld zou hebben, heb ik Mees en Espen geïnterviewd. In dit interview gaan ze in op de voorstelling, het maakproces en hoe zij deze tijd beleven.

Espen en Mees leerde elkaar kennen tijdens hun opleiding in Amsterdam, waar Espen vier jaar geleden afstudeerde van de regie opleiding en Mees een jaar eerder afstudeerde van de mime opleiding. Espen beschrijft zijn eigen werk als beeldend werk met als belangrijkste ingrediënten beweging en muziek. Met een beeldende mime speler als Mees klikte het op de vloer al snel. In eerdere voorstellingen als *Goat Song* kwamen ze erachter dat ze graag samen theater maken op de vloer. Naast de vloer klikte het ook goed tussen de twee, want inmiddels zijn ze een getrouwd stel.

Na eerdere voorstellingen begonnen Espen en Mees ongeveer twee jaar geleden met de voorstelling *Happy Together*. Ze wilden graag een voorstelling met een echte familie maken, omdat ze met de mensen zelf willen werken en niet met representanten van iets. De keuze viel als snel voor de familie van Mees. Mees heeft immers een kunstzinnige familie met genoeg podiumervaring, zo is haar vader jongleur, haar moeder actrice en haar broer beeldend kunstenaar. Of ze het met een andere familie ook hadden gedaan, weten ze nog niet zo zeker.

Zowel Mees als Espen hebben duidelijk hun eigen expertise, regisseur en speler, toch hebben ze deze voorstelling echt samen gemaakt. Hier hebben ze voor gekozen, omdat ze elkaar goed aanvullen met hun verschillende achtergronden. Maar om te zorgen dat er niet te veel chaos zou ontstaan, is Mees wel uit de makersrol gestapt zodra de repetities begonnen. Op die manier kon ze haar focus op het spelen leggen.

Espen: "We proberen de repetitieruimte tot een vrije ruimte te maken waar we eerst kunnen ontdekken en verdiepen. En op nieuwe dingen kunnen komen die we niet thuis hadden kunnen bedenken."

Tijdens het maakproces werken ze graag vanaf de vloer, of zoals ze het zelf noemen: *instant* maken. Graag starten ze vanuit een idee, gedachte of fenomeen. In plaats van dit vanachter een bureau te bedenken, onderzoeken ze dit vanaf de vloer door uit te proberen vanuit de intuïtie en de ontdekking. Ze noemen dit daarom ook wel een theatraal onderzoek. Voor dit onderzoek willen ze graag de tijd nemen, omdat er op die manier de mooiste dingen

ontstaan. Bij *Happy Together* zijn ze begonnen vanuit de gedachte van dragen en gedragen worden. Ze stellen zichzelf hierover vragen en proberen het in verschillende vormen te gieten zoals in een duet, in fysiek spel of in muziek. Zo heeft er bij *Happy Together* ook een componist meegewerkt. Op deze manier verzamelen ze materiaal, dat ze later destilleren naar een voorstelling.

Tijdens het maken van *Happy Together* zijn ze niet alleen bezig geweest met het idee van dragen en gedragen worden, maar ook met de rolverdeling die je hebt binnen een gezin. Mees vertelt dat deze rolverdeling verandert naarmate je ouder wordt. Zo is de ouder-kind relatie fundamenteel anders als de kinderen volwassen individuen zijn geworden. De relatie verandert langzaam naar een meer gelijkwaardige relatie met vier individuen. Die coming-of-age van een familie was de ingang voor de voorstelling *Happy Together*. Vanuit daar ontstonden er veel vragen over hoe je als familie toch actief samen kan blijven en elkaar kan blijven ontmoeten.

Espen: "Dat we elkaar blijven ontmoeten [...], dat is denk ik van toepassing op hoe we over familie denken met deze voorstelling, maar het idee van op de vloer maken is natuurlijk ook dat je het materiaal en elkaar steeds opnieuw ontmoet."

Door het theatrale onderzoek is de voorstelling groter geworden dan de voorstelling zelf. Espen legt uit dat het hele proces van het onderzoek met de hele familie ook deel van de voorstelling is. Daarom vinden ze de keuze om met een echte familie te werken essentieel. Door met een echte familie te werken, kunnen ze de familiedynamiek van de familie echt onderzoeken. Daarnaast leidde het tot een diverse cast, omdat iedereen een andere achtergrond had. Elk familielid bracht zo zijn eigen *point of view* mee. Espen vond het fantastisch om met zo'n samengestelde cast te werken.

Mees: "Je kan een voorstelling maken over familie, maar wij hebben een voorstelling met familie gemaakt en dat is een fundamenteel verschil."

Het is dus een voorstelling over familie mét een familie. Espen geeft aan dat dit direct een dubbele laag van persoonlijk en universeel met zich mee brengt. Deze dubbele laag hebben ze direct omarmt. Het ligt op de loer om een persoonlijke voorstelling te maken en te diep in te gaan op deze familie. Maar omdat dit een onderdeel was van het creatieve voorstel van *Happy Together*, waren ze zich hier vanaf het begin al van bewust. Dit hebben ze met een associatieve vorm en het gebruik van fysiek spel opgevangen.

Mees: "Echt al het persoonlijke is universeel."

Daarnaast pretenderen ze niet dat ze het antwoord weten, noch dat de uitkomst van hun theatrale onderzoek waarheid is. Liever gooien ze alles open naar het publiek. In *Happy Together* zoeken ze naar een andere manier van samenleven met je familie. Ze willen de toeschouwer iets laten voelen. Een ruimte creëren om opnieuw te kijken, te denken en te voelen. Het stellen van vragen aan de toeschouwer is hierin heel belangrijk. Met de voorstelling willen ze bij het publiek een opening maken om daar vervolgens vraagtekens neer te zetten. Hoe kunnen we met onze familie samenleven? Door op zoek te gaan naar

het antwoord op deze vraag, kom je achter inzichten en gevoelens die we ook kunnen toepassen op de grotere samenleving.

Espen: "We hebben de familie onderzocht als microsamenleving om weer iets te leren over de hele samenleving."

De voorstelling kan helaas de tour nu niet afmaken. Toch, prijzen ze zichzelf gelukkig dat er nieuwe tourdata worden gepland in het najaar. Ze stellen het voorop dat het erg is dat er heel veel mensen ziek zijn. Daarna pas balen ze dat ze zelf niet kunnen spelen. Mees hoopt wel dat we er fundamenteel anders uitkomen en niet terugvallen op oude routines. Ze hoopt op een nieuwe wereld waarin er veel meer tot bloei en uiting kan komen dan nu. Hoewel het allemaal nog erg onzeker is, geeft Espen wel aan met de toekomst bezig te zijn. Hij is alweer druk aan het schrijven voor de voorstelling *Zwarte Lente*, die hopelijk in het najaar te zien zal zijn.

*Ben je nieuwsgierig geworden naar de poëtische, beeldende voorstelling over familie met een familie? Wil jij dat er vraagtekens worden gezet bij hoe jij met je familie samen leeft? Kom dan in het najaar kijken naar de voorstelling *Happy Together* in Theater Kikker.*